

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Libri// Officialis// Sive Agendae S.// Ecclesiae Treverensis
Pars// Prior**

Jakob <III., Trier, Erzbischof>

Avgvstae Treverorvm, 1574

VD16 A 766

Ordo baptizandi masculum vel foemellam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72595)

ORDO BAPTIZANDI MASCVL.
LVM VEL FOEMELLAM.

IX

Ante
fores
Tépli.

Sacerdos signando ✠ se dicat.
**In nomine Patris, & Filii, ✠ & Spiritus
sancti. Amen.**

Deinde petat à Patrino.

Wegerde ihe das dis kinde getauffte werde
Responſio Patrini.

Da Herr. Deinde dicat. ✠ nennet das kinde.
Respon. N.

*Sacerdos masculum collocet ad dexteram suam, foemellam verò ad
sinistrâ: ter infundet in facies singulorù, ac toties dicat ad singulos.*

Exi ab eo (ea) sathana, da honore Deo
viuo, & vero: da honorem Iesu Chri-
sto filio eius, & Spiritui sancto, & rece-
de ab hoc famulo (hac famula) Dei.

Hic signetur infans in fronte dicendo.

Signo ✠ te in fronte, in nomine Iesu
Christi, vt confidas in eo.

Oculos tuos, vt videas clarita-
tem Dei.

Bene **A**ures, vt audias verbum veri-
tatis eius.

✠ dico **N**ares vt suscipias odorem sua-
uitatis eius.

Pectus,

Masculum vel Foemellam. xi

Omnipotens sempiternae Deus, Pater
Domini nostri Iesu Christi, respicere
dignare super hunc • famulum tuum **N**. que
(**hanc famulam tuam N. quam**) ad rudi-
meta fidei vocare dignatus es, omnem
caecitatem cordis ab • eo (**ea**) expelle,
dirupe omnes laqueos Sathanæ quibus
fuerat • alligatus, (**alligata**) aperi ei Do-
mine ianuam pietatis tuæ, ut signo sapi-
entiae tuæ • imbutus, (**imbuta**) omniū
cupiditatum foetoribus careat, & ad sua-
uem odorem præceptorum tuorum • lætus
(**læta**) tibi in Ecclesia tua deseruiat, &
proficiat de die in diem, ut • idoneus (**ido-
nea**) efficiatur accedere ad gratiam baptis-
mi tui percepta medicina: Per Christum
Dominum nostrum. **Resp.** Amen.

*Sacerdos deinde faciat exorcismum salis, si sal exorciza-
tum ad manum non fuerit.*

Exorcizo te creatura salis in nomine dei
Pa-**tris** omnipotentis, & in charita-
te Domini nostri Iesu-**Christi**, & in
virtute Spiritus-**sancti**. **E**xor.

Exorcizo te per Deum ✠ viuum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, qui te ad tutelam humani generis creauit, & populo venienti ad credulitatem, per seruos suos consecrari præcepit: proinde rogamus te Domine Deus noster, vt hæc creatura salis, in nomine sanctæ Trinitatis efficiatur salutare sacramentum, ad effugandum inimicum: quod tu Domine sanctificando ✠ sanctifices, benedicendo ✠ benedicas, vt fiat omnibus accipiētibus perfecta medicina, permanens in visceribus eorum, in nomine Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. **Resp. Amen.**

Postea Sacerdos imponat sal ori infantis, dicens.

N. Accipe salem sapientiæ, vt propitius sit tibi Dominus noster Iesus Christus
in

Masculum vel Foemellam. XIII

in vitam æternam. **Respon.** Amen.

Oremus.

Deus patrum nostrorum vniuersæ cō-
ditor veritatis, te supplices exoramus,
vt hunc famulum **N.** (**hanc famulā N.**)
respicere digneris propitius, & hoc pri-
mum pabulum salis gustantem, non diu-
tius esurire permittas, quo minus cibo
repleatur cælesti, quatenus sit semper di-
uino spiritu feruens, spe gaudēs, tuo no-
mini seruiens, & perduc eum (**eam**) ad
nouæ regenerationis lauacrum, vt cum
fidelibus tuis promissionum tuarum æ-
terna præmia consequi mereatur. Per
Christum dominum nostrum.

Resp. Amen.

Nota, quoties ponitur in margine (**Super Masc.**) intellige talem
orationem super masculum tantum legendam: sicut, quando po-
nitur (**Super foemel.**) super foemellam tantum: reliqua dicenda
sunt tam super masculum, quàm super foemellam.

Oremus.

Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Ia-
cob, Deus qui Moyse, famulo tuo in ^{Super} **Masc.**

B monte

monte Synai apparuisti, & filios Israël de terra Aegypti eduxisti, deputans eis angelū pietatis tuæ, qui custodiret eos die ac nocte: te quesumus Domine, vt mittere digneris sanctum angelum tuū de cælis, vt similiter custodiat hunc famulum tuum **N.** & perducatur eū ad gratiam baptismi tui. Per Christum dominum nostrum. **Resp.** Amen.

Oremus.

**Super
Fœmel.**

Deus cæli: Deus terræ: Deus angelorū: Deus Archangelorum: Deus Prophetarum: Deus Apostolorum: Deus Martyrum: Deus Confessorum: Deus Virginum: Deus omnium benè viuentiū: Deus cui omnis lingua confitetur, & omne genu flectitur, cælestium, terrestrium, & infernorum: te inuoco Domine, vt hanc famulam tuā perducere et custodire digneris ad gratiā baptismatis. Per Christū dominū nostrū. **Resp.** Amen.

Adiu-

Masculum vel Foemellam.

XV

Adjuratio.

Ergo maledicte Diabole recognosce
sententiam tuam, & da honorem Deo
vivo & vero, & da honore Iesu Chri-
sto filio eius, & Spiritui sancto, & rece-
de ab hoc famulo Dei **N.** (hac famu-
la Dei **N.**) quia istum (ista) sibi De-
us & dominus noster Iesus Christus ad
suam sanctam gratiam, & benedictione,
fontemque baptismatis, dono Spiritus
sancti, vocare dignatus est. (Et hæc di-
cendo faciat crucem pollice dextero, in
frontibus singulorum) & hoc signum
sanctæ cru-
cis, quod fronti eius da-
mus, tu maledicte Diabole nunquam au-
deas violare, sed damnatus in æternum
maneas, ab eo (ea) repulsus, per eum
qui venturus est iudicare viuos et mor-
tuos, & sæculum per ignem. **Respon.**
Amen.

Oremus.

Deus

B a

^{super}
^{Mascul.} **D**eus immortale præsidium omnium
postulantium, liberatio supplicum, vi-
ta credentium, resurrectio mortuorum,
te inuoco super hunc famulum tuum **N.**
qui baptismi tui donum petens, æternam
consequi gratiam, spirituali regenerati-
one, desiderat: accipe hunc Domine,
qui dignatus es dicere: Petite, & acci-
pietis: quærite, & inuenietis: pulsate, &
aperietur vobis. Petenti itaque præmi-
um porrige, & ianuam pande pulsanti,
vt æternam cælestis lauacri benedictio-
nem consecutus, promissa tui muneris
regna percipiat. Per Christum domi-
num nostrum. **Resp.** Amen

Oremus.

^{super}
^{Fœmel.} **D**eus Abraham: Deus Isaac: Deus Ia-
cob: Deus qui tribus Israël de Aegypti-
aca seruitute liberaſti, & per Moysen
famulum tuum, de custodia mandato-

Deus

rum

Masculum vel Foemellam. xvii

rum tuorum in deserto monuisti : &
Susannam de falso crimine liberaſti : te
ſupplex deprecor Domine , vt liberaſ
hanc famulam tuam **N.** & perducere
eam digneris ad gratiam baptiſmi tui.
Per Chriſtum dominum noſtrum.

Reſpon. Amen.

Adiuratio.

Ergo maledicte Diabole recognosce.
&c. vt ſupra fol. XV.

Exorcismus.

Audi maledicte Sathana, adiuratus per
nomen æterni Dei, & ſaluatoris noſtri
filii eius, cum tua victus inuidia, tremēs,
gemēsque diſcede: nihil tibi ſit commu-
ne cum ſeruo (**ſerua**) Dei iam cæleſtia
cogitanti, ſeruiaturo (**renunciaturæ**)
tibi, ac ſæculo tuo, & beatæ immor-
talitati ſeruiaturo, (**victuræ**) Da igitur
hono-

honorem aduenienti Spiritui sancto,
 qui ex summa cæli arce descendens, per-
 turbatis fraudibus tuis, diuino fōte pur-
 gatū pectus, id est, sanctificatum Deo
 tēplū, & habitaculū perficiat, vt omni-
 bus penitus noxis præteritorū criminū
 *liberatus (liberata) *seruus (serua)
 Dei, gratias perenni Deo referat sem-
 per, & benedicat nomen eius sanctum,
 in sæcula sæculorum. *Resp.* Amen.

Exorcismus.

super
Mascul. **E**xorcizo te immunde spiritus, in no-
 mine Pa **✠**tris, & Fi **✠**lii, & Spiritus
✠facti, vt exeas, et recedas ab hoc famū-
 lo Dei **N**. Ipse enim tibi imperat, male-
 dicte Diabole, atque damnate, qui pe-
 dibus suis super mare ambulauit, & Pe-
 tro mergenti dexteram porrexit Iesus
 Christus dominus noster. Qui ventu-
 rus est iudicare viuos & mortuos, &
 sæculum per ignem. *Resp.* Amen.

Ex-

Exorcismus.

Exorcizo te immunde spiritus per Pa-
† trem, & Fili † um, & Spiritum †
sanctum, vt exeas ab hac famula Dei **N.**
Ipse enim tibi imperat, maledicte dam-
nate, qui caeco nato oculos aperuit, &
quadriduanum Lazarum de monumē-
to suscitauit.

Super
Foemell.

Adiuratio.

Ergo maledicte Diabole recog. &c. vt
suprà fol. XV.

Oremus.

Aeternā ac iustissimā pietatē tuā depre-
cor Domine sãcte, pater omnipotēs, æ-
terne Deus, luminis & veritatis auctor,
super * hunc famulum tuum **N.** (hanc
famulam tuam **N.**) vt digneris * eum
(eam) illuminare lumine intelligentiæ
tuæ : munda * eum (eam) et sanctifica:
da ei scientiam veram, vt * dignus (dig-
na) efficiatur accedere ad gratiam

Ordo baptizandi

baptismi tui: teneat fidem firmam, spem certam, consilium rectum, doctrinam sanctam, vt aptus (apta) sit ad percipiendam gratiam tuam. Per eum, qui tecum, & cum Spiritu sancto viuit & regnat in sæcula sæculorum. **Responsio.**

Amen.

Sacerdos. Dominus vobiscum.

Minister. Et cum spiritu tuo.

Sacerdos.

Sequentia sancti Euangelii secundum Matthæum.

Hæc dicendo faciat pollice signum crucis in fronte, ore, & pectore infantis.

Minister.

Gloria tibi Domine.

Mat. 19. In illo tempore: Oblati sunt Iesu paruuli, vt manus eis imponeret, & oraret: Discipuli autem increpabant eos. Iesus vero ait: Sinite paruulos,

los, & nolite eos prohibere ad me venire, talium est enim regnum caelorum. (*hic ponat Sacerdos manus suas super caput infantis*) Et cum imposuisset eis manus, abiit inde. **Responsio.**
 Laus tibi Christe.

Deinde Sacerdos admoneat Patrimum, & circumstantes, ut simul dicant flexis genibus orationem Dominicam: Salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum pro salute infantis.

Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in caelo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.

Aue Maria gratia plena, Dominus tecum,

tecum, benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui Iesus. Sancta Maria mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, nunc, & in hora mortis nostrae. Amen.

Credo in Deum, patrem omnipotentem, creatorem caeli & terrae. Et in Iesum Christum filium eius unicum, Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos, tertia die resurrexit a mortuis. Ascendit ad caelos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare vivos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum. Sanctam Ecclesiam catholicam, Sanctorum communionem. Remissionem peccatorum. Carnis resurrectionem. Vitam aeternam. Amen.

Exor.

Exorcismus.

Nec te lateat Satana, imminere tibi poenas, imminere tibi tormenta, imminere tibi diem iudicii, diē supplicii sempiterni, diem qui venturus est velut clibanus ardens, in quo tibi atque vniuersis angelis tuis æternus superueniet interitus.

Proinde damnate atque damnande, da honorem Deo viuo, & vero: da honorem Iesu Christo filio eius, & Spiritui sancto, in cuius nomine, atque virtute præcipio tibi, quicumque es, spiritus immunde, vt exeas, & recedas ab hoc famulo, (*hac famula*) Dei **N.** * quem (*quam*) hodie Dominus noster Iesus Christus ad suam gratiam, & benedictionem, fontemque baptismatis, dono sancti Spiritus vocare dignatus est, vt fiat templū eius per aquam regenerationis, in remissionē omnium peccatorū.

In

In nomine eiusdem Domini nostri Iesu Christi, qui v̄turus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem.

Resp. Amen.

Deinde Sacerdos a liua oris sui, pollice suo ex sinistra sua accepto, tangat primò aurem dexteram infantis, dicendo.

Ephphetha, quod est, adaperire.

Deinde nates: sed caueat ne spūto tangat labia infantis. (De Consecrat. Dist. 4. cap. Propter gloriam) dicendo.

In odorem suauitatis.

Demum sinistram aurem subiungendo.

Tu autem effugare maledicte Diabole, appropinquabit enim iudicium Dei.

Hæc hætenus ante fores templi.

His ita ritè peractis, Sacerdos inducat infantem in Ecclesiam dicendo.

Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum, ex hoc nunc, & vsque in sæculum.

Quo dicto, itur ad fontem Baptismi, vbi mulieres denudant puerū, & præparant ad baptismum: Sacerdos verò interim sumit oleum sacrum, & chrisma præeunte candela: idem in loco apto prope baptisterium collocat. Deinde Patrinus infantem Masculū, Matrīna verò femellam, in manibus teneat coram Sacerdote, & si est alius Patrinus, vel Matrīna, ponat manum super infantem: Sacerdos verò consultens coram fonte facie ad Orientem versa, quæ reliqua sunt, cum singulis agat.

Sacerdos igitur interroget secundò.

Begerde ihe das kinde zu tauffen?

Respon.

Masculum vel Foemellam. **XXV**

Responsio Patrini.

Ja Herr.

Sacerdos.

Antwort mir von des kints wegen auff meine frage.

Sacerdos.

N. A brenuncias Sathanæ?

Et si Patrinus nesciat latinè, interroget Germanicè.

Widersagst du dem teuffel?

Responsio Patrini.

Abrenuncio. (vel in vulgari)

Ich widersage.

Sacerdos.

Et omnibus pompis eius?

(Vnd aller seiner prachte vnd hoffart.)

Responsio Patrini.

Abrenuncio.

Ich widersage.

Sacerdos.

Et omnibus operibus eius?

(Vnd allen seinen wercken.)

Responsio Patrini.

Abrenuncio.

Ich widersage.

Sacerdos deinde interroget de fide pueri.

Credis in Deum Patrem omnipoten-
tem, creatorem cæli, & terræ?

(Glaubst du in Gott Vatter almechtigen / schepffer
himmels vnd der erden?)

Responsio Patrini.

C

Credo.

Credo.

Ich glaub:

Sacerdos.

Credis & in Iesum Christum, filiū eius vnicum, Dominum nostrum. Qui cōceptus est de Spiritu sãcto, natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus & sepultus. Descēdit ad inferos: tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei patris omnipotentis. Inde vēturus est iudicare viuos & mortuos.

Glaubst du auch in Iesum Christum seinen einigē Son/vnsern Herren. Der empfangen ist von dem heiligen Geist/ Geboren aus Maria der Jungckfräuw. Gelitten vnder Pontio Pilato/ gecreuziget/ gestorben vnd begraben. Abgestigen zu der hellen/ am drittē tag wider aufferstande von den todten. Auffgefaren gen himel/ sitzet zu der gerechten Gottes des Allmechtigen vatters. Von dannē er kommen wirdt/ zu richten die lebendigen vnd die todten?

Responsio Patri.

Credo.

Ich glaub.

Sacerdos.

Credis & in Spiritum sanctum, sanctā Ecclesiam catholicam. Sanctorum cōmu-

Masculum vel Foemellam.

munionem. Remissionem peccatorū.
Carnis resurrectionē, et vitam æternā.

Glaubst du auch in den heiligen Geist. Die heilige
allgemeine Christliche kirchen. Gemeinschafft der
Heiligen. Vergebung der Sünden. Auferstehung
des fleisches. Vnd ein ewiges leben?

Responsio Patrini.

Credo Ich glaub.

Nota. Vascula sacre vnctionis, ad vitandum errorem, sic distin-
gui solent, vt vasculū Chrismatis signetur litera **C**. Olei sacri **O**.
vel **S**. Infirmorum autem, **I**.

Exorcismo & catechesi, sic vt præmittitur, peractis, Sacerdos iubens
puerum denudari, intincto pollice dextero, in oleum catechumenor-
um, quod oleum salutis, seu sanctum vocatur, faciat crucem, & vn-
gat ipsum in pectore, & in scapulis, dicens.

Ego te linio oleo salutis in pectore, &
Et in scapulis. In nomine Dñi no-
stri Iesu Christi in vitam æternam.

Sacerdos interroget Patrimum tertio.

Wilt ihr das kindt getaufft haben?

Responsio Patrini.

Ja Herr.

Sacerdos postea diligenter inquiret de infante ab obstetrice, & ali-
is, an sit baptizatus, interrogado, **Ist das kindt gegetaufft?** Et si
non est baptizatus prius: tunc nominato eius nomine ipsum bapti-
zet simpliciter, absque conditione, sub forma subscripta. Aduer-
tat autem Sacerdos, vt non ante aut post ablutionem verba Sacra-
menti, quæ formam continent, sed eodem tempore, quo ablutio ip-
sa peragitur, pronúciat, atque ideo dum profert verba formæ, hau-
riat de fonte manu dextera aquam, & fundat super denudatum ca-
put pueri tribus vicibus, & dicat.

C 2 N. E go

Forma
baptif-
mi abso-
luta.

N. Ego te baptizo in nomine Pa **✠**tris,
& Fi **✠**lii, & Spiritus **✠**sancti. Amen.

Si vero Sacerdos intelligat quòd infans, qui ipsi offertur baptizandus, sit fortè baptizatus, tunc inquiret per quem, & an debita materia & forma sit seruata: quòd si deprehenderit sub recta verborum forma puerum esse baptizatum, nequaquam eundem rebaptizet, ne grauissimas iuris pœnas incurrat: Vnctiones tamen in pectore & scapulis, oleo sancto & in vertice chrismate, ceterosque ritus omnes, cum solitis orationibus suppleat. Sed si dubium est an sit ritè in aqua naturali baptizatus, sub debita verborum forma, tunc propter dubium, debet ipsum baptizare sub còditiõne, & forma subscripta, nominato nomine infantis.

Forma
baptif-
mi con-
ditiõna-
ta.

N. Si es baptizatus, non te rebaptizo:
Sed si non es baptizatus, Ego te bapti-
zo, in nomine Pa **✠**tris, & Fi **✠**lii, &
Spiritus **✠**sancti. Amen.

*Sacerdos in sancto pollice in sacrum Chrisma
oret dicens.*

Deus omnipotens, & Pater Domini
nostri Iesu Christi, qui te regenerauit
ex aqua, & Spiritu sancto, qui que dedit
tibi remissionem omnium peccatorum.

*Hic Sacerdos baptizatum inungat Chrismate, crucem faciendo,
non in fronte, quæ sacramento Confirmationis reseruatur, sed in
vertice, in summitate scilicet capitis.*

Ipse te liniat Chri **✠**mate salutis in vi-
tam æternam. Amen.

Sacer-

Masculum vel Foemellam. **XXIX**

Sacerdos accipiens vestem, seu linteum, vel mitram candidam imponendo capiti infantis dicat.

Accipe vestem candidam, sanctam, & immaculatam, quam perferas ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, vt habeas vitam æternam, & viuas in sæcula sæculorum. Amen.

Sacerdos, tenens vnã cum patrinis candelam accensam super infantem, dicat.

Accipe lampadem ardentem, irreprehensibilem custodi baptismum tuum, serua Dei mandata: vt cum Dñs venerit ad nuptias, possis occurrere ei, vnã cū omnibus sanctis, in aula cælesti, habeasque vitam æternam, & viuas in sæcula sæculorum. Amen.

Vade in pace. fides tua te saluum (saluam) fecit: Vel, Dñs sit tecum: Vel, Pax tibi: Vel, Pax tecum:

c. 3.

Sacer-

Sch vermane euch Pettern vnnnd Södten/
 das ihr dis kindt euch lasset befohlen seyn/
 nehent seinen natürlichen Eltern/ Also/
 wenn es zu seinen verstendigen taren kom
 men wirdt/ das ihr es (wodieselbige Eltern daran
 saumich weren/oder abstürben) mit gantzem fleis
 vnderrichtet vnnnd lehret/ stede vnd fest in der heili
 ger Christlicher Catholischer vnd Apostolischer Kir
 chen (darinnen es itezunder den heiligen tauuff ent
 fangen) bleiben/ derselbigen waren vnd ungezwei
 felten glauben allezeit halten/ vnnnd darneben auch
 das Datter vnser/ den Englischen grüß/ den Apосто
 lischen glauben/ vnnnd die zehen gebott Gottes/ Da
 keinen fleis sparet/ zu lehrē vnd zu vnderweisen/ al
 les so zu gehorsam/ auffnehmung/ vnd erhaltung der
 obgenanter heiliger Kirchen lehr vnd forderung sei
 ner Seelen seligkeit vonnöten sein wirdt. Damit
 ir dan der itez gebetner gefatterschafft vor Gott dem
 Herren gütere rechen schafft vnd gnug thun werden.

*Sacerdos baptismo expleto, fricando pollicem dexterum sale,
 lauet manus, supra fontem: Patrimi verò extra fon
 tem. Claudaturque baptisterium, & sacrum oleū
 cum oleo sancto præunte ministro
 cum candela ad suum locum
 deferatur.*

Ordo